

Sag C-265/23 [Volieva] ¹**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i sag i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

25. april 2023

Forelæggende ret:

Okrazjen sad Sliven (Bulgarien)

Afgørelse af:

12. april 2023

Straffesag mod:

DM

AV

WO

AQ

Hovedsagens genstand

Hovedsagen er anlagt i henhold til artikel 247 ff. i Nakazatelno-protsesualen kodeks (strafferetsplejeloven) og blev indledt ved anklageskriftet, som blev indleveret af den i mellemtiden opløste Spetsializirana prokuratura (særlig anklagemyndighed) til Spetsializiran nakazatelen sad (særlig domstol i straffesager), som den 7. juli 2022 ligeledes blev opløst, mod DM, AV, WO og AQ på grund af strafbare handlinger i henhold til artikel 321, stk. 3, sammenholdt med stk. 2, i Nakazatelen kodeks (straffeloven) (deltagelse i en kriminel organisation) samt i henhold til straffelovens artikel 301, stk. 1 (modtagelse af bestikkelse).

¹ – Den foreliggende sag er betegnet med et fiktivt navn, som ikke svarer til en procesdeltagers virkelige navn.

Genstand og retsgrundlag for forelæggelsen

Fortolkningen af EU-retten; artikel 267 TEUF

Præjudicielle spørgsmål

1. Skal artikel 52 sammenholdt med artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder samt artikel 4 i Rådets rammeafgørelse 2008/841/RIA af 24. oktober 2008 om bekæmpelse af organiseret kriminalitet og artikel 19, stk. 1, tredje punktum, TEU, når der er tale om straffesager på grund af handlinger, der er omfattet af EU-rettens anvendelsesområde, fortolkes således, at de er til hinder for nationale bestemmelser som bestemmelserne i strafferetsplejelovens kapitel XXVI (som ændret, Darzjaven vestnik [lovtidende] Nr. 63/2017, i kraft fra den 5.11.2017), som ophæver en sigtets ret til indstilling af straffesagen mod den pågældende, såfremt denne ret opstod på et tidspunkt, hvor en lov, som indeholdt en sådan mulighed, var gældende, men på grund af en retsfejl først blev konstateret, efter at denne lov var ophævet?

2. Hvilke effektive retsmidler som omhandlet i chartrets artikel 47 skal være til rådighed for en sådan sigtet, og navnlig, skal en national domstol indstille hele straffesagen mod en sådan sigtet, hvis et dommerkollegium, som tidligere behandlede sagen, undlod at gøre dette, selv om betingelserne for det i henhold til den på daværende tidspunkt gældende nationale lov var opfyldt?

Anførte EU-retlige forskrifter og praksis

Traktaten om Den Europæiske Union – artikel 19, stk. 1 og 3

Traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde – artikel 267

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – artikel 47, 48 og 52.

Rådets rammeafgørelse 2008/841/RIA af 24. oktober 2008 om bekæmpelse af organiseret kriminalitet – artikel 4

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager – betragtning 10, 14, 27, 28 og 41.

Domstolens dom af 5. juni 2018, Kolev m.fl. (C-612/15, ECLI:EU:C:2018:392)

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 10. maj 2011 i sagen Dimitrov og Hamanov mod Bulgarien (klage nr. 48059/06 og 2708/09) og dom af 10. januar 2012 i sagen Biser Kostov mod Bulgarien (klage nr. 32662/06).

Anførte nationale forskrifter

Strafferetsplejelovent i den affattelse, der var gældende fra den 29. april 2006 til den 28. maj 2010 – artikel 334, nr. 4, artikel 368, stk. 1 og 2, artikel 369, stk. 1-5

Zakon za izmenenie i dopalnenie na NPK (lov om ændring og supplering af strafferetsplejelovent, bekendtgjort i DV nr. 32 af 2010, i kraft fra den 28. maj 2010) – §§ 51, 54 og 66

Strafferetsplejelovent i den affattelse, der var gældende fra den 13. august 2013 til den 5. november 2017 – artikel 334, nr. 4, artikel 368, stk. 1 og 2, artikel 369, stk. 1-5

Strafferetsplejelovent i den affattelse, der er gældende fra den 5. november 2017 – artikel 246, stk. 1-4, artikel 334, nr. 4, artikel 368, stk. 1-3, artikel 369, stk. 1-3

Prehodni i zakljutitelni razporedbi kam Zakona za izmenenie i dopalnenie na Zakona za sadebnata vlast (overgangsbestemmelser og afsluttende bestemmelser til lov om ændring og supplering af lov om domstolens organisation, DV nr. 32 af 2022, i kraft fra den 28. juli 2022, ændret ved dom nr. 7 afsagt af Konstitutionsionen sad na Republika Bulgaria (Republikken Bulgariens forfatningsdomstol) – nr. 56 af 2022 – §§ 43, 48-53, 59

Straffeloven – artikel 20, 26, 301 og 321

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Den 5. juli 2013 blev fem personer, deriblandt DM, ved en afgørelse vedtaget af en efterforskningsmyndighed sigtet for at have begået strafbare handlinger i henhold til straffelovens artikel 321, stk. 3, sammenholdt med stk. 2 (deltagelse i en kriminel organisation) og i henhold til straffelovens artikel 301, stk. 1 (modtagelse af bestikkelse).
- 2 På grund af den uforholdsmæssigt langvarige efterforskningsfase anmodede den sigtede DM den 31. august 2015 den særlige domstol i straffesager om, at sagen skulle behandles ved retten i henhold til den på dette tidspunkt gældende bestemmelse i strafferetsplejelovents artikel 368, stk. 1.
- 3 Ved afgørelse af 30. september 2015, som er registreret i den særlige domstol i straffesagers register, returnerede retten sagens akter i henhold til strafferetsplejelovents artikel 369, stk. 1, i den affattelse, der var gældende på dette tidspunkt, og gav anklagemyndigheden mulighed for inden for tre måneder at forelægge sagen for retten til behandling enten med et anklageskrift, et forslag om fritagelse fra det strafferetlige ansvar under udstedelse af en administrativ bøde eller med en tilståelsesaftale, eller at indstille sagen ved meddelelse til retten.

- 4 Den 8. januar 2016 forelagde den særlige anklagemyndighed sagen for retten til behandling, idet den indleverede anklageskrifter mod fire sigtede, heriblandt den sigtede DM, vedrørende strafbare handlinger i henhold til straffelovens artikel 321, stk. 3, sammenholdt med stk. 2, og straffelovens artikel 301, stk. 1.
- 5 Den 3. februar 2016 indstillede den refererende dommer i henhold til strafferetsplejelovens artikel 249, stk. 2, sammenholdt med artikel 248, stk. 2, nr. 3, i den affattelse, der var gældende på dette tidspunkt, ved afgørelse af samme dag sagen på grund af afhjælpelige væsentlige processuelle fejl og hjemviste sagen til anklagemyndigheden med henblik på afhjælpning af fejlene. I henhold til strafferetsplejelovens artikel 369, stk. 3, i affattelsen før ændringen af 5. november 2017 blev den særlige anklagemyndighed indrømmet en frist på en måned til at afhjælpe de processuelle fejl og forelægge sagen for retten for så vidt angår anklagen mod DM for strafbare handlinger i henhold til straffelovens artikel 321, stk. 3, sammenholdt med stk. 2, og straffelovens artikel 301, stk. 1.
- 6 Inden for den indrømmede frist på en måned blev der affattet et nyt anklageskrift. Dette blev af den særlige anklagemyndighed indleveret til retten den 22. marts 2016.
- 7 Der blev indledt en sag ved den særlige domstol i straffesager. Den refererende dommer kunne ikke konstatere afhjælpelige væsentlige fejl, som var begået i efterforskningsfasen, og berammede derfor sagen til forhandling i et offentligt retsmøde med tilsigelse af sagens parter.
- 8 Ved anmodning af 5. april 2016 og indsigelse af 13. april 2016 anmodede den anklagede DM hos den afdeling af den særlige domstol i straffesager, som behandlede sagen, om, at straffesagen mod hende i henhold til strafferetsplejelovens artikel 369, stk. 4, tredje alternativ, i affattelsen før ændringen af 5. november 2017 skulle indstilles i sin helhed på grund af nye processuelle fejl, som var begået i efterforskningsfasen.
- 9 Den anklagede DM's forsvarere fremsatte de sammen anmodninger på retsmøderne den 25. maj 2016 og 27. juni 2016. Retten afviste anmodningerne ved særskilte protokollerede kendelser, da anklageskriftet efter rettens opfattelse opfyldte kravene i strafferetsplejelovens artikel 246.
- 10 Den 5. november 2017 trådte ændringer af strafferetsplejelovens kapitel XXVI i kraft, hvorved muligheden for at indstille straffesagen på grund af en uforholdsmæssigt langvarig efterforskningsfase eller på grund af væsentlige processuelle fejl begået i efterforskningsfasen blev afskaffet.
- 11 Sagen blev behandlet offentligt ved den særlige domstol i straffesager i mere end tre og et halvt år (sagen blev indledt den 23. marts 2016 og afsluttet den 19. november 2019 med afsigelse af en dom).
- 12 Ved dom af 19. november 2019 kendte den særlige domstol i straffesager den anklagede DM skyldig i at have begået de strafbare handlinger, hun var anklaget

for, og idømte hende en frihedsstraf og en bøde og fratog hende de rettigheder, der er forbundet med hendes embede.

- 13 Dommen blev appelleret til Apelativen spetsializiran nakazatelen sad (særlig appeldomstol i straffesager), og der blev indledt en sag ved denne ret.
- 14 Ved dom af 9. november 2020 ophævede den særlige appeldomstol den særlige domstol i straffesagers dom i sin helhed og hjemviste sagen til fornyet behandling ved denne ret, da der forelå afhjælpelige væsentlige processuelle fejl, idet anklageskriftet af 22. marts 2016 ikke opfyldte kravene i strafferetsplejelovens artikel 246.
- 15 Efter hjemvisningen af sagen til den særlige domstol i straffesager indstillede denne sagen den 3. februar 2021 i forbindelse med prøvelsen og afgørelsen vedrørende de i strafferetsplejelovens artikel 248, stk. 1, nævnte punkter ved protokolleret kendelse og hjemviste sagen til anklagemyndigheden med henblik på afhjælpning af de væsentlige processuelle fejl, der var blevet begået i efterforskningsfasen i forbindelse med affattelsen af anklageskriftet, og som var blevet konstateret og udførligt angivet i dommen afsagt af den særlige appeldomstol i straffesager.
- 16 Den 7. juli 2022 indleverede den særlige anklagemyndighed et nyt anklageskrift mod den sigtede DM og de øvrige tre sigtede. Der blev indledt en sag ved den særlige domstol i straffesager.
- 17 Ved afgørelse af 15. juli 2022 indstillede den refererende dommer sagen ved den særlige domstol i straffesager og henviste i henhold til § 49 i overgangsbestemmelser og afsluttende bestemmelser til lov om ændring og supplerung af lov om domstolenes organisation, DV nr. 32 af 26. april 2022, som trådte i kraft den 28. juli 2022, sagen til den kompetente ret Okrazjen sad Stara Zagora (regional domstol i Stara Zagora).
- 18 Ved Okrazjen sad Stara Zagora (regional domstol i Stara Zagora) blev der indledt en sag, i hvilken alle dommere imidlertid erklærede sig inhabile. Sagen blev indstillet og i henhold til strafferetsplejelovens artikel 43, nr. 3, henvist til Varhoven kasatsionen sad (øverste kassationsdomstol) med henblik på fastsættelse af en anden domstol på samme niveau, som pålægges at behandle sagen, da den kompetente domstol Okrazjen sad Stara Zagora (regional domstol i Stara Zagora) ikke kunne sammensætte et dommerkollegium. Ved kendelse afsagt af Varhoven kasatsionen sad (øverste kassationsdomstol) af 17. januar 2023 blev sagen henvist til Okrazjen sad Sliven (regional domstol i Sliven).
- 19 Ved Okrazjen sad Sliven (regional domstol i Sliven) blev der indledt en sag. I denne sag har en forsvarer for den anklagede DM rejst spørgsmålet om indstilling af straffesagen mod hende og anmodet dommerkollegiet om at forelægge en præjudiciel anmodning for Den Europæiske Unions Domstol.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 20 Konceptet i strafferetsplejelovens kapitel XXVI, hvorefter den sigtede kan anmode om, at den pågældendes sag bliver behandlet ved retten eller indstillet, fandtes allerede i den gamle strafferetsplejelov (artikel 239a). Det blev også overtaget i strafferetsplejeloven, som blev bekendtgjort i DV nr. 86 af 28. oktober 2005, i kraft fra den 29. april 2006, og blev af Konstitutionsionen sad na Republika Bulgaria (Republikken Bulgariens forfatningsdomstol) erklæret for foreneligt med landets grundlov.
- 21 Hensigten med strafferetsplejelovens kapitel XXVI er at sikre, at efterforskningen bliver gennemført inden for en passende periode for at udelukke risikoen for, at en person bliver sigtet, og at sagen af forskellige grunde befinder sig i den forberedende fase til straffesagen i årevis, mens den sigtede må lide alle de negative konsekvenser, der følger af denne egenskab.
- 22 Indførelsen af muligheden for, at den sigtede kan anmode om, at den pågældendes sag bliver forelagt for retten, er ikke til hinder for gennemførelsen af en grundig efterforskning, da der i henhold til strafferetsplejelovens artikel 219, stk. 1, først bliver rejst sigtelse mod en person, når der foreligger tilstrækkelige beviser for den pågældendes skyld. Den forelæggende ret peger på, at det af denne grund bør være tilstrækkeligt med en frist på to år fra sagens indledning ved den første instans og en frist på et år i appelsagen for at indsamle de resterende beviser.
- 23 I affattelsen af strafferetsplejelovens kapitel XXVI fra 2006 fastsatte lovgiver også muligheden for, at retten i første instans ikke udøver sin beføjelse i henhold til strafferetsplejelovens artikel 369, stk. 4, til at indstille straffesagen under bestemte betingelser, selv om de foreligger; i et sådant tilfælde tilkommer denne beføjelse da appelinstanten, men først i forbindelse med prøvelsen af dommen, efter at retssagen i første instans er fuldstændigt gennemført (argument fra strafferetsplejelovens artikel 334, nr. [ ]).
- 24 Ved lov om ændring og supplerung af strafferetsplejeloven blev strafferetsplejelovens kapitel XXVI helt ophævet i 2010. I henhold til en overgangsbestemmelse i denne lov er det imidlertid tilladt, at endnu verserende sager i henhold til strafferetsplejelovens kapitel XXVI afsluttes i henhold til de hidtidige processuelle regler (dvs. i henhold til de processuelle regler før ophævelsen af dette kapitel). Sidstnævnte skaber forudsigelighed og retssikkerhed for de personer, som har anmodet om at få sagen behandlet ved retten, henholdsvis sikrer, at de kan gøre brug af deres ret til at lade straffesagen mod dem indstille, hvis betingelserne i henhold til strafferetsplejelovens artikel 369, stk. 4, er opfyldt.
- 25 I denne forbindelse fastslog Menneskerettighedsdomstolen i sin dom af 10. maj 2011 i sagen Dimitrov og Hamanov mod Bulgarien i §§ 92 og 119, at [proceduren i henhold til] strafferetsplejelovens ophævede kapitel XXVI var det eneste retsmiddel, som Menneskerettighedsdomstolen i bestemte situationer havde anset

for effektivt med hensyn til straffesagers varighed i Bulgarien, da den kunne have en fremskyndende funktion (fremskyndelse af rettens prøvelse af sagen) eller en kompenserende funktion (indstilling af sagen). Menneskerettighedsdomstolen fastslog i sin dom, at Bulgarien senest 12 måneder efter, at dens dom var blevet retskraftig, skulle indføre et effektivt retsmiddel, som opfyldte de i dommen nævnte krav.

- 26 I 2012 fastslog Menneskerettighedsdomstolen i § 85 i dommen i sagen Biser Kostov mod Bulgarien på ny, at proceduren i henhold til den gamle strafferetsplejelovs artikel 239a (ophævet), som blev indført ved Zakon za izmenenie i dopalnenie i dopalnenie (lov om ændring og suppleringslov, DV nr. 50/2003) og for første gang regulerede rettens behandling af sagen efter anmodning fra den sigtede, var det eneste retsmiddel, som kunne anses for effektivt med hensyn til klager over uforholdsmæssigt langvarige straffesager. Menneskerettighedsdomstolen tilføjede, at proceduren i henhold til strafferetsplejelovens artikel 239a i det konkrete tilfælde »førte til omgående indstilling af en mangelfuld efterforskning, som var karakteriseret ved anklagemyndighedens hårdnakkede afvisning af at gå ind på de betænkeligheder, som domstolene havde fremsat gentagne gange«. Med andre ord: Forelæggelsen af sagen for retten efter dens sigtedes anmodning er en følge af en tilsidesættelse af rettigheder, ikke årsagen til tilsidesættelsen.
- 27 Som følge af disse to domme fra Menneskerettighedsdomstolen og andre domfældelser af Bulgarien ved Menneskerettighedsdomstolen på grund af uforholdsmæssigt langvarige sager blev strafferetsplejelovens kapitel XXVI atter sat i kraft i 2013 (DV nr. 71/2013), idet ordlyden var næsten identisk med ordlyden fra 2006. Artikel 368, stk. 1, blev suppleret således, at den periode, hvor sagen verserede for retten, eller straffesagen var suspenderet, ikke indgår i fristen på to år. Fristen i henhold til artikel 369, stk. 1, blev forlænget fra to til tre måneder. Appeldomstolens mulighed for at indstille straffesagen i henhold til strafferetsplejelovens artikel 334, nr. 4, hvis retten i første instans ikke har gjort brug af sin beføjelse i henhold til strafferetsplejelovens artikel 369, stk. 4, blev genindført.
- 28 Den forelæggende ret peger på, at den sigtede DM i den foreliggende sag den 31. august 2015 anmodede om, at retten skulle behandle hendes sag, idet affattelsen fra 2013 på dette tidspunkt var den aktuelle affattelse af strafferetsplejelovens kapitel XXVI. Af denne grund anså retten betingelserne i henhold til strafferetsplejelovens artikel 368, stk. 1, for opfyldt og gav anklagemyndigheden en frist på tre måneder til at indlevere et anklageskrift til retten. Anklagemyndigheden indleverede dette, men retten konstaterede, at der var begået væsentlige processuelle fejl i efterforskningsfasen, og gav derfor i henhold til den gældende strafferetsplejelovs artikel 369, stk. 3, anklagemyndigheden en sidste frist på en måned til at afhjælpe disse processuelle fejl. Hvis anklagemyndigheden ikke afhjælper de processuelle fejl inden for den fastsatte frist, eller hvis den begår nye fejl, skal straffesagen mod den anklagede DM

obligatorisk indstilles i henhold til strafferetsplejelovens artikel 369, stk. 4, også uden en anmodning herom fra procesdeltagerne.

- 29 Inden for den således fastsatte frist på en måned indleverede anklagemyndigheden den 22. marts 2016 et nyt anklageskrift til retten. Efter den forelæggende rets opfattelse hersker der især uenighed om, hvorvidt dette anklageskrift opfylder kravene i strafferetsplejelovens artikel 246, hvorefter anklagen skal være klart og entydigt formuleret, så de sigtede forstår den, kan organisere deres forsvar effektivt og samle de tilsvarende beviser. Dette spørgsmål blev drøftet på retsmøderne den 25. maj 2016 og den 27. juni 2016 efter den anklagede DM's anmodning, idet den anklagedes forsvarere pegede på mangler i anklageskriftet, som efter deres opfattelse forelå, og insisterede på, at straffesagen mod hende skulle indstilles i henhold til artikel 369, stk. 4, tredje alternativ, i den på daværende tidspunkt i 2016 gældende affattelse af strafferetsplejeloven. Retten anerkendte imidlertid ikke disse argumenter, men konstaterede, at der ikke forelå afhjælpelige væsentlige processuelle fejl, og afviste at indstille straffesagen mod den anklagede DM.
- 30 I henhold til strafferetsplejelovens bestemmelser kan retsafgørelser, hvormed straffesagen indstilles, anfægtes selvstændigt ved appelinstansen (såvel af den anklagede som af anklagemyndigheden), men ikke afgørelser, hvormed det afvises at indstille sagen. Disse afgørelser kan ganske vist efterprøves i retsinstanserne, men sammen med den dom, der er afsagt af retten i første instans. På dette stadium af straffesagen er mulighederne for retsbeskyttelse i forbindelse med sagen i første instans fra 2016 derfor udtømt med hensyn til retten til fuldstændig indstilling af straffesagen mod den anklagede DM, som følger af strafferetsplejelovens artikel 369, stk. 4, tredje alternativ.
- 31 Hvis retten i første instans ikke har udøvet sine beføjelser i henhold til strafferetsplejelovens artikel 369, stk. 4, er der i henhold til den dagældende affattelse af strafferetsplejeloven (artikel 334, nr. 4) mulighed for at beskytte denne opståede ret til indstilling, nemlig i forbindelse med appelinstansens prøvelse af dommen. Hvis retten i anden instans konstaterer, at der faktisk blev begået processuelle fejl i efterforskningsfasen, herunder ved affattelsen af anklageskriftet, skal den ophæve domfældelsen og på grundlag af artikel 334, nr. 4, andet alternativ, indstille straffesagen i henhold til den gældende strafferetsplejelovs artikel 369, stk. 4. Denne beføjelse for appelinstansen skaber retssikkerhed og forudsigelighed for de personer, for hvem retten i henhold til strafferetsplejelovens artikel 369, stk. 4, er opstået. Desuden viser denne beføjelse for domstolen i anden instans, at proceduren i henhold til strafferetsplejelovens kapitel XXVI principielt ikke er afsluttet med indleveringen af anklageskriftet til retten.
- 32 Efter den forelæggende rets opfattelse er sagen i henhold til strafferetsplejelovens kapitel XXVI, som den anklagede DM anmodede om den 31. august 2015, fortsat verserende indtil den endelige afslutning af straffesagen mod hende, dvs. også på nuværende tidspunkt. Da retten i første instans afviste at indstille straffesagen mod

hende, bestod den eneste mulighed for den anklagede DM for at beskytte denne ret, den 27. juni 2016 i at anmode om, at appelretten gør dette, dog først efter at retten i første instans har afsagt sin straffedom.

- 33 Mens retten behandlede sagen, som blev indledt i 2016, trådte lovændringerne vedrørende strafferetsplejelovens kapitel XXVI i mellemtiden i kraft, nemlig den 5. november 2017. Dermed blev det indtil da anvendte retsinstitut ophævet, som bestod i rettens behandling af sagen efter anmodning fra den sigtede. Til forskel fra den tidligere ophævelse af strafferetsplejelovens kapitel XXVI findes der denne gang ingen overgangsbestemmelse for verserende sager i henhold til strafferetsplejelovens kapitel XXVI som den anklagede DM's sag. Der blev indført en helt anden mekanisme, som sigter mod at fremskynde efterforskningen og retssagen, dog uden kompenserende funktion i tilfælde af, at fremskyndelsesforanstaltningerne ikke giver resultat. Faktisk blev muligheden for at indstille straffesagen i tilfælde af en uforholdsmæssigt langvarig efterforskningsfase og i tilfælde af gentagne afhjælpelige væsentlige processuelle fejl afskaffet.
- 34 Sagen for den særlige domstol i straffesager blev afsluttet efter en procedure i første instans, som varede i over tre og et halvt år – den blev indledt den 23. marts 2016 og afsluttet med en straffedom, som blev afsagt den 19. november 2019. Retten dømte den anklagede DM, men den 9. november 2020 ophævede retten i anden instans – den særlige appeldomstol i straffesager – denne straffedom, fordi der var begået fejl ved affattelsen af anklageskriftet af 22. marts 2016, og det ikke opfyldte kravene i strafferetsplejelovens artikel 246. Appeldomstolen påpegede, at mange af de indvendinger, som forsvarerne fremførte i et retsmøde i første instans, ikke blev behandlet tilstrækkeligt. Straffesagen mod den anklagede DM blev imidlertid ikke indstillet, da appeldomstolen i henhold til den gældende affattelse af strafferetsplejeloven ikke råder over beføjelsen i henhold til strafferetsplejelovens artikel 334, stk. 4, andet alternativ.
- 35 For den forelæggende ret følger det af sagens beskrevne udvikling og i lyset af appelrettens endelige dom uden tvivl, at betingelserne i strafferetsplejelovens artikel 369, stk. 4, tredje alternativ, i den dagældende affattelse forelå fra den 22. marts 2016 med hensyn til de anklagepunkter, der var rejst mod den anklagede DM. Efter den forelæggende rets opfattelse burde straffesagen mod den anklagede DM, hvis retten i første instans havde anvendt denne bestemmelse korrekt, allerede have været indstillet i 2016. På grund af den fejlagtige opfattelse hos dommerkollegiet ved den særlige domstol i straffesager, som behandlede den sag, der blev indledt i 2016, nemlig at der ikke blev begået afhjælpelige væsentlige processuelle fejl i efterforskningsfasen, verserer straffesagen mod den anklagede DM stadig og har nu i alt været i godt ti år.
- 36 Den forelæggende ret bemærker, at Konstitutionsionen sad na Republika Bulgaria (Republikken Bulgariens forfatningsdomstol) i sin dom fra 1999 fastslog, at »bestemmelsen, hvorefter verserende sager indstilles, [...] ikke er i overensstemmelse med retsstatens krav om beskyttelse af erhvervede rettigheder,

retssikkerhed og forudsigelighed«. I den foreliggende sag indeholder strafferetsplejeloven ingen udtrykkelig bestemmelse om indstilling af verserende sager i henhold til kapitel XXVI i dettes tidligere affattelse. Dette er imidlertid en konsekvens af, at der ikke findes en overgangsbestemmelse, som regulerer deres status.

- 37 I en anden dom fra 2010 fastslog Konstitutionsionen sad na Republika Bulgaria (Republikken Bulgariens forfatningsdomstol), at forbuddet mod love med tilbagevirkende kraft overtrædes, hvis den nye retlige bedømmelse af virkningerne af en opstået ret – selv om den er opstået under en anden retlig ramme – fører til ophævelse af rettigheder, eller hvis det indebærer negative følger for gamle sager. I betragtning af retsstatsprincippet er det forfatningsretligt ikke lovligt, at lovgiver efterfølgende pålægger borgeren, som har erhvervet rettigheder og handlet i overensstemmelse med den eksisterende retlige ramme, negative følger.
- 38 Efter den forelæggende rets opfattelse er denne opfattelse fra Konstitutionsionen sad na Republika Bulgaria (Republikken Bulgariens forfatningsdomstol) relevant i den foreliggende sag netop på grund af de væsentlige forskelle mellem bestemmelserne i strafferetsplejelovens kapitel XXVI i affattelsen før og affattelsen efter den 5. november 2017. Den 22. marts 2016 opstod under den gamle retlige rammes gyldighed den anklagede DM's ret til, at straffesagen mod hende indstilles i henhold til strafferetsplejelovens artikel 369, stk. 4, og hun har fire gange givet udtryk for, at hun ønsker at benytte denne ret. Det er uden betydning for udøvelsen af denne ret, at dens opståen på grund af en retsfejl blev fastslået næsten fem år senere, hvor der gælder en anden lov, som ikke regulerer de såkaldte gamle sager og i denne forbindelse skaber negative følger for hende.
- 39 Strafferetsplejelovens kapitel XXVI i affattelsen fra 2013 gjaldt for alle strafbare handlinger i henhold til den bulgarske straffelov med undtagelse af alvorlige forsætlige strafbare handlinger med døden til følge. I denne forbindelse fandt strafferetsplejelovens artikel 368 og artikel 369 også anvendelse på handlinger, som var omfattet af anvendelsesområdet for rammeafgørelse 2008/841/RIA, navnlig på deltagelse i en kriminel organisation som omhandlet i straffelovens artikel 321, stk. 3, sammenholdt med stk. 2, og de tilsvarende sekundære strafbare handlinger.
- 40 Med disse bestemmelser i strafferetsplejeloven, som var i kraft indtil den 5. november 2017, gennemføres artikel 4 i rammeafgørelse 2008/841, som giver medlemsstaterne mulighed for ikke at idømme gerningsmanden en straf i tilfælde af strafbare handlinger i forbindelse med en kriminel organisation under visse omstændigheder, i den foreliggende sag på grund af efterforskningsmyndighedernes inaktivitet eller væsentlige processuelle fejl i efterforskningsfasen.
- 41 Strafferetsplejelovens kapitel XXVI er et instrument til effektiv retsbeskyttelse som omhandlet i artikel 19, stk. 1, tredje punktum, TEU, da det sikrer den sigtedes

ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig frist som omhandlet i artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

- 42 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at den nugældende affattelse af strafferetsplejelovens kapitel XXVI (strafferetsplejelovens artikel 368 og artikel 369), som indebærer en væsentlig ændring af bestemmelserne i det tidligere gældende kapitel uden at medtage en overgangsbestemmelse for verserende sager, der er indledt i henhold til den gamle ordning, og hvorved en sigtet faktisk fratages muligheden for at gøre brug af sin erhvervede ret til at få straffesagen mod den pågældende indstillet, er uforenelig med EU-retten.
- 43 Den er af den opfattelse, at der foreligger en overtrædelse af artikel 4 i rammeafgørelse 2008/841, da det forhindres, at der i Republikken Bulgarien som medlem af EU anvendes foranstaltninger, som sikrer, at en gerningsmand i tilfælde af strafbare handlinger i forbindelse med organiseret kriminalitet under visse omstændigheder kan fritages for straf, efter at sådanne foranstaltninger allerede var indført, og de sigtede havde erhvervet retten til at benytte dem.
- 44 Overtrædelsen er af en sådan art, at den også vedrører artikel 19, stk. 1, tredje punktum, TEU, da personer, der er sigtet for de i rammeafgørelse 2008/841 nævnte strafbare handlinger, fratages muligheden for effektiv retsbeskyttelse med hensyn til, at deres sag afgøres inden for en rimelig frist.
- 45 Der foreligger desuden en overtrædelse af artikel 52 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder sammenholdt med artikel 47, da der sker en begrænsning af anvendelsen af et effektivt retsmiddel, som blev indført i national ret i forbindelse med gennemførelsen af en EU-rammeafgørelse og på grund af talrige domme fra Menneskerettighedsdomstolen, og der dermed rejses tvivl om hele straffesagens retfærdighed.
- 46 Af de ovenfor beskrevne grunde er den forelæggende ret af den opfattelse, at en korrekt afgørelse af sagen, som verserer for den som følge af det af anklagemyndigheden indleverede anklageskrift og som følge af indledningen af straffesagen, kræver en besvarelse af spørgsmålet om, hvorvidt de ovenfor nævnte EU-retlige bestemmelser skal fortolkes således, at de er til hinder for nationale bestemmelser som bestemmelserne i strafferetsplejelovens kapitel XXVI (ændret ved DV nr. 63/2017, i kraft fra den 5.11.2017), som ophæver en sigtes ret til at få straffesagen mod den pågældende indstillet, såfremt denne ret er opstået på et tidspunkt, hvor en lov, som fastsatte en sådan ret, var gældende, men på grund af en retsfejl først blev konstateret efter ophævelsen af denne lov, samt spørgsmålet om, hvilke effektive retsmidler som omhandlet i artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder en sådan sigtet skal have til sin rådighed, og navnlig, om en national domstol på grundlag af EU-retten kan anordne, at straffesagen mod en sådan person skal indstilles som den eneste og mest retfærdige form for kompensation for sagens forløb.